

Februari-staking 1941

Negen maanden had de bezetting geduurd. Zwaar begon de fascistische laars, in het bijzonder op de arbeidersklasse, te drukken. Nog was het vriendschapsverdrag tussen Hitler en Stalin van kracht. De Duitse oorlogsmachine had behoefte aan arbeiderskrachten en zo werd een begin gemaakt met het rekruteren van jonge arbeiders uit de bedrijven voor tewerkstelling in Duitsland. Van de burgerlijke verzetsbeweging was nog weinig te zien. Maar onder de naam „Het Derde Front”, werkte tijdens deze bezettingsmaanden een groep leden van de vroegere R.S.A.P., onder aanvoering van Sneevliet, Menist en Dolleman. Spartacus verscheen reeds en de kleine maar vasthoudende groep van werkers zorgde er voor, dat regelmatig pamfletten, brochures, kranten en snippers onder de arbeiders werden gebracht. In de eerste dagen van Februari werd daarin tegenover de jodenvervolgingen het stakingswapen aanbevolen. Duidelijke taal werd gesproken over het wezen van de imperialistische oorlog en het noodzakelijk verzet van de arbeidersklasse internationaal. Het Derde Front was reeds in verbinding gekomen met buitenlandse makkers. Internationale proletarische solidariteit en klassenstrijd waren de leidende motieven van deze makkers, waarvan er later helaas zovelen zijn gevallen.

- o -

De rekrutering van jonge arbeiders, waarover wij hierboven spraken, ontmoette verzet. Onder deze zo buitengewoon moeilijke politieke verhoudingen rees het solidariteitsbesef van de arbeiders in verschillende Amsterdamse bedrijven omhoog. Op Maandag 17 Februari 1941 legden de arbeiders van de werven, oud en jong, in antwoord op de vordering van arbeidskrachten, het werk neer en 24 uur later, midden in de oorlog, onder de scherpst denkbare verhoudingen was het resultaat bereikt: de vordering ging niet door. De naam Derde Front was een ogenblik tastbare realiteit geworden, door strijdende arbeiders.

Maar ook aan de andere zijde, die der bezettende macht en zijn satelieten, gingen men zich op de scherper wordende verhoudingen in dit land instellen. Het anti-semitisme werd als wapen gebruikt. Gruwelverhalen over door joden gepleegde aanslagen verscheen in de pers. Provocerende tochten van de W.A. der N.S.B. door de jodenbuurt volgden. Vechtpartijen waren het resultaat, waarbij een der N.S.B.ers werd gedood. Dat was het motief, dat de heren nodig hadden, om op 22 en 23 Februari de rabauwen van de Grüne Polizei op de jodenbuurt los te laten. Beestachtig was de jacht op weerloze en radeloze joden. Mishandeling en wegsleping van vier

honderd jonge mensen waren voor het solidariteitsbesef van de Amsterdamse arbeiders het signaal tot omvangrijk verzet. Er was geen pers nodig, die 25ste Februari. De berichten gingen van huis tot huis, van bedrijf tot bedrijf: de reiniging staakt; de waterleiding staakt; de bedrijven in Noord lopen leeg; de tram rijdt niet meer. „Gans het raderwerk staat stil, als Uw machtige arm het wil,” werd levende werkelijkheid.

Duidelijk moest het zijn, dat de verhoudingen niet zodanig waren, dat deze staking lang kon worden voortgezet. Maar het protest was van grote betekenis. „Prachtig was de uitbarsting en de snelle verbreiding van de massa-staking, prachtig was niet minder de gesloten terugkeer in de bedrijven, waartoe werd overgegaan vóór de bekendmaking van Rauter met zijn bedreigingen aan de muren verscheen.” Aldus het blad Spartacus van die dagen.

- o -

Dat is nu acht jaren geleden. Reeds vier jaren zijn wij, wat de bezittende klasse noemt, „bevrijd”. Zwaar drukt de oorlogslast op de arbeidersklasse. De kranten staan vol over herstel en opbouw, maar terwijl die worden gepropageerd onder de leuzen van „harder werken en buikriem aanhalen,” hangen de zwarte wolken van crisis en oorlog

ONS ZOMERKAMP

Eindelijk is het dan zo ver vrienden, dat we jullie wat nadere gegevens kunnen verstrekken over ons a.s. zomerkamp.

In de eerste plaats wordt het kamp gehouden van 30 Juli tot 6 Augustus en wel op het kampeercentrum „De Woudstee” bij Hulshorst, (Geld.). Het kamp-terrein ligt temidden van bos en heide, afgewisseld met zandverstuivingen. In 't kort in een prachtig stuk natuur, waar we volkomen vrij zijn in onze bewegingen en volop kunnen genieten. Voorts is de outillage van dien aard, dat er speciale voorzieningen kunnen worden getroffen (eten, slapen enz.) voor gezinnen met kleine kinderen, terwijl ook de niet meer jeugdigen zich weer volkomen in het kamphuis thuis zullen voelen. En dan nog een verheugende mededeling. Het kampgeld zal nog iets lager zijn dan het vorig jaar, zodat ook aan die bezwaren tegemoet gekomen is.

Waarschijnlijk zal het kamp uitgebreider worden, dan het vorig jaar. Daarom verzoeken wij onze kameraden om zich zo spoedig mogelijk op te geven als deelnemer van ons zomerkamp. We kunnen n.l. maar een beperkt aantal mensen onderdak brengen. Zoals de zaak zich momenteel laat aanzien is het niet onmogelijk, dat we genoodzaakt

opnieuw boven onze hoofden. De lonen zijn te laag om het arbeidersgezin te onderhouden en duizenden vrouwen voelen zich gedwongen ook hun arbeidskracht te verkopen, vaak ten koste van de gezinsverzorging. Tegen deze onhoudbare toestanden komen, dan in dit, dan in dat bedrijf, de arbeiders in verzet. Maar wij missen tot op heden dat gevoel van solidariteit, dat ons in de dagen van Februari 1941 zo adëmbemend meesleepte. Arbeiders van Amsterdam, arbeiders van Nederland laten wij overdenken, dat het meest van alles ook nu, die geest van eensgezindheid, de saamhorigheid van klasgenoten, nodig is. Straks zullen de autoriteiten uw daadkracht uit die dagen trachten te gebruiken om het nationalisme aan te kweken en uw klasse-inzicht te benevelen. Maar in die moeilijke dagen hebt ge niet gestreden voor nationalisme. Ge hebt uw solidariteit betoond jegens de meest vertrapten, de meest geschonden. De staking was een uiting der verworpenen; één voor allen allen voor één. Laat u in deze tijd nu de Nederlandse soldaten door Indonesië marcheren, nu militaire verdragen de komende nieuwe wereldoorlog voorbereiden, niet inschakelen in de fronten der imperialisten. Besef dat allen die strijden tegen uitbuiting en onderdrukking uw eigen strijd voeren.

Trekt de lessen uit het verleden. Houdt vast aan internationalisme en classesolidariteit.

worden, op een gegeven moment de inschrijving stop te zetten. Laat ieder die ons zomerkamp mee wil maken zich dus zo spoedig mogelijk opgeven. Doe het nu. In de eerste plaats vergemakkelijkt het de organisatie van het kamp en... men loopt niet het risico teleurgesteld te worden. Voorlopig kunt u uw opgave richten aan het adres Postbus 7046, Amsterdam Zuid 2.

Herdenking

Februari-staking 1941

De Communistenbond „Spartacus” organiseert op Vrijdag 25 Februari a.s. een Herdenkingsbijeenkomst. Deze avond zal in het teken staan van de internationale klassenstrijd. Passende muziek declamatie zal ten gehore worden gebracht.

De bijeenkomst vindt plaats in Gebouw „DE AREND”, Breeuwerstraat hoek Planciusstraat (te bereiken met lijnen 10 en 12).

Sympathiserenden en lezers van Spartacus zijn welkom.

Aanvang 8 uur. Toegang vrij.

26 FEBRUARI 1949

PRIJS 12 CENT

9e Jaargang No 9

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Ab. p. kw. f 1.50 bij vooruitbet. Uitg.
„De Vlam”, postgiro 168797 te A'dam

De nationale beweging in Azië en het Westers Imperialisme

In onze beschouwingen over het Marshall-plan en over de ontwikkeling van Europa en Amerika hebben we er haastdadelijk op gewezen, hoe de toekomst van deze landen gebonden is aan die van Azië.

Reeds heeft Truman bij zijn ambtsaanvaarding als één van de vier punten van zijn „programma van vrede en vrijheid” gesproken over de „ontwikkeling van achtergebleven gebieden door gebruikmaking van wetenschappelijke en industriële vooruitgang”. En naar later is te kennen gegeven, doelde hij hier niet op Missouri, maar op Afrika en Zuid-Oost Azië.

De gebieden, die in de eerste plaats voor deze politiek in aanmerking komen, zijn behalve het reeds door Amerika beheerste Japan — dat overigens niet als een „achtergebleven gebied” kan worden beschouwd en dat de „industriële vooruitgang” zelf reeds ter hand heeft genomen — China, de Philippijnen en Indonesië, het gebied van Birma, Thailand, Indo-China en Malakka, India en Pakistan. Dit reusachtige gebied, met een bevolking van ongeveer een miljard inwoners, de helft van de bevolking van de gehele aardbol, is thans in een fase gekomen, waarin het rijp wordt voor kapitalistische organisatie. Gedurende verscheidene eeuwen heeft het Europese kapitaal met deze gebieden handel gedreven en de bevolking uitgezogen, zonder echter een diepgaande verandering in de sociale structuur van deze landen te weeg te brengen. Integendeel; het maakte gebruik van het inheemse uitbuitingsapparaat, het verbond zich met de heersende radjah's, sultans of mandarijnen en maakte zo de bevolking het slachtoffer van een dubbele uitbuiting.

Intussen is in dit alles verandering gekomen. De landen van Azië zijn de brandpunten geworden van de z.g. nationale beweging. Deze nationale beweging keert zich echter niet alleen tegen de Europese uitbuiters, maar ook tegen de hiermee verbonden inheemse heersers-

de klasse. Deze nationale beweging is dus niet slechts een strijd voor de „nationale bevrijding” zonder meer, maar tevens een sociale revolutie, die tot uitdrukking brengt, dat de productieverhoudingen in deze landen toch een verandering hebben ondergaan en dat de sociale structuur zich hieraan moet aanpassen.

De oorspronkelijke sociale verhoudingen in landen als China, Indonesië en India zijn zeer verschillend. Het feit, dat in al deze landen de nationale beweging, zij het in verschillende vormen, toch ongeveer tegelijkertijd opkomt, bewijst, dat in al deze gebieden gemeenschappelijk oorzaken aan het werk zijn geweest. Deze oorzaak is gemakkelijk aan te wijzen. Hij staat in verband met de beginnende industrialisatie.

Reeds de geringe mate van industrialisatie, die tot nu toe in de Aziatische landen tot stand is gekomen, was voldoende om de gehele overgeleverde sociale structuur te ondermijnen. Ook al was er geen sprake van het ontstaan van een talrijk proletariaat, voor de voorheen volkomen aan het land gebonden boeren was er nu toch een mogelijkheid gekomen zich aan de uitbuiting door de grootgrondbezitters te onttrekken. En ook al betekende dit slechts de verwisseling van het ene juk voor het andere, de mogelijkheid voor de boeren zich als loonarbeider op een plantage of in een fabriek te verhuren, maakte toch een einde aan hun volkomen weerloosheid tegenover de landeigenaar en daardoor aan de onbeperkte heerschappij van deze laatste.

Bovendien ontstonden in al deze landen nieuwe inheemse bevolkingsgroepen van kapitalisten en intellectuelen, die het voortbestaan van de oude sociale verhoudingen voelden als een niet te verdragen belemmering voor hun eigen ontwikkeling en die daarom streefden naar een totale modernisering van de Aziatische gebieden. Wanneer deze nieuwe groepen de koloniale machten bereid

zouden hebben gevonden hen in dit streven te ondersteunen, dan hadden ze hiermee een althans voorlopig bondgenootschap kunnen aangaan.

Maar het Westerse kapitaal zag — en niet ten onrechte — in de nieuwe groep van inheemse kapitalisten en intellectuelen een concurrerende macht, waardoor het straks wel eens geheel en al uit de heerschappij zou kunnen worden verdrongen en dus voelden de koloniale mogendheden zich veiliger bij de oude heersende machten die, bedreigd als ze zich voelden door de opkomende inheemse kapitaalsgroepen en intelligentsia, zich nog nauwer bij de koloniale heersers aansloten. Zo ontstond de paradoxale toestand, dat de koloniserende mogendheden, die door hun kapitaalspolitiek de oude sociale verhoudingen ondermijnden, op politiek terrein zich steeds nauwer met de oude inheemse heersersklasse gingen verbinden en dat de nieuw opkomende, inheemse kapitaalsgroepen en intelligentsia in een nationale beweging tegenover de buitenlandse kapitaalsmachten kwamen te staan. Daarbij vonden deze een tijdelijke bondgenoot in de grote massa der bevolking, die in de strijd tegen het buitenlandse kapitaal en de oude inheemse heersersklasse ook haar eigen strijd herkende.

Het werkelijk verloop van deze strijd is in de verschillende delen van Oost-Azië zeer verschillend geweest en waarschijnlijk zal de toekomstige ontwikkeling van deze landen nog verder uiteengaan. Toch is over geheel Azië de „nationale strijd” zelf, d.w.z. de strijd tegen de koloniale mogendheden en de oude, inheemse heersende klasse zo goed als beslist. Daardoor komt nu meer en meer de tegenstelling tussen de nieuwe kapitalistische inheemse groepen en de brede massa der bevolking naar voren. Deze tegenstelling heeft zich in China reeds ontwikkeld tot een openlijke strijd, in tegenstelling tot b.v. India, waar de heerschappij van de inheemse uitbuitersklasse nog vrijwel onbetwist schijnt te zijn. Indonesië neemt in dit opzicht een soort tussenpositie in.

Voor de West-Europese mogendheden bestaat er geen mogelijkheid meer, de oude koloniale verhoudingen te doen herleven. Voor zover ze daar nog naar streven, kan dit de Aziatische nationale

bewegingen alleen nog maar versterken. De Amerikaanse bourgeoisie heeft dit blijkbaar goed begrepen. Zij richt haar politiek geheel en al op een bondgenootschap met de opkomende inheemse kapitalistische groepen en staat daardoor tegenover de vertegenwoordigers der oude koloniale heerschappij. Daar de inheemse kapitalistische klasse toch geheel en al afhankelijk is van de Amerikaanse crediten, hoort de Amerikaanse bourgeoisie op deze wijze aan de uitbuiting der Aziatische massa's te kunnen deelnemen en zo al niet de nominele, dan toch de feitelijke heerschappij over deze gebieden aan zich te trekken. Dat het Europese kapitaal deze Amerikaanse politiek alleen schoorvoetend kan volgen, is begrijpelijk, daar het onmachtig is economisch tegen Amerika te concurreren.

Hierdoor ontstaan al de verwikkelingen in de Aziatische politiek. We zien hoe Amerika de „nationale bevrijdingsstrijd“ der Aziatische landen actief ondersteunt, terwijl de Europese machten, aarzeland en tegenstribbelend, toch wel gedwongen zijn zich uiteindelijk aan deze politiek te onderwerpen. Daarbij is echter het grote vraagstuk, dat zich ook aan Amerika voordoet, de verhouding tussen de „nationale bevrijdingsstrijd“ der nieuwe inheemse kapitaalsgroepen en intelligente, en het uiteindelijk tegen iedere uitbuiting en dus ook tegen deze nieuwe kapitalistische uitbuiting is gericht. Dit streven uit zich in allerlei z.g. „communistic“ bewegingen, die vaak grote vorm aannemen, en voor de oude, zowel als de nieuwe heersersklasse uiterst gevaarlijk zijn.

Het is nu eenmaal onvermijdelijk, dat het wegzakken van de macht der oude koloniale machten en inheemse uitbuitingsgroepen, op een tijdstip waarop de nieuwe kapitalistische machten nog niet zijn geconsolideerd, aan de opstandige beweging der massa's een geweldige speelruimte laat. Daardoor is ook de grote omvang van deze bewegingen begrijpelijk.

Op het vraagstuk van deze grote opstandige bewegingen zullen we nog nader terug moeten komen. Het verdere verloop van deze bewegingen is van het grootste belang, zowel voor de vooruitzichten voor het West-Europese en Amerikaanse kapitaal, als voor de perspectieven van de revolutionaire bewegingen der arbeiders. Voor het kapitaal is het onderdrukken van deze bewegingen een levenskwesstie. Want waar deze bewegingen grote vorm aannemen en ook de nieuwe, inheemse kapitaalsgroepen ont-eigenen, is het ook met de heerschappij van het Amerikaanse kapitaal gedaan. Omgekeerd zijn deze bewegingen een grote steun voor de revolutionaire bewegingen der arbeiders in Europa en Amerika.

ARBEIDERS-STRIJD

In het verleden, en in betrekkelijke zin ook nu nog, waren en zijn de bestaande vakorganisaties een middel om te trachten de sociale toestanden voor de arbeiders in het kapitalisties bestel te verbeteren.

De arbeiders, zagen in deze organisaties dan ook het instrument om de strijd voor hun bestaan te voeren, een strijd, waaraan zij niet konden ontkomen, wilden zij verbetering in hun maatschappelijke positie brengen. In de jaren die achter ons liggen zijn de bestuursinstanties van deze organisaties uitgegroeid tot machtige bureaus met een leger van betaalde krachten.

Deze betaalde krachten werden a.h.w. de advocaten der arbeiders, die aan de conferentie-tafel de belangen van de leden der organisaties moesten verdedigen.

In het begin van het opkomende kapitalisme met zijn particulier initiatief, gepaard gaande aan de scherpste uitbuiting, was het deze mensen bittere ernst voor de zaak van de arbeiders op te komen.

Vaak gelukte het dan ook de ondernemers te dwingen de een of andere verslechterting terug te nemen of een verbetering doorgevoerd te krijgen. De sociale nood onder de arbeiders in die dagen, en de successen die vaak werden behaald, sterkten de arbeiders in hun geloof aan hun organisatie en vol vertrouwen legden zij hun lot in handen van hun bestuurders.

Zij betaalden hun contributie en voor de rest zorgde de vakorganisatie. Sinds de 90-er jaren is dit zo gegaan en sterk leefde de illusie, dat eens een machtige

vakorganisatie de arbeiders zou brengen naar een socialistische maatschappij.

Maar in een wereld-worsteling van tegengestelde krachten in het kapitalisme zelf, werd het particuliere initiatief meer en meer op de achtergrond gedrongen.

De tweede wereldoorlog bracht diepgaande veranderingen in het maatschappelijk bestel en een geconcentreerd monopolie-kapitalisme kwam eruit te voorschijn.

Europa, eens een industrieel hoog ontwikkeld werelddeel, nu grotendeels verwoest en verarmd, werd afhankelijk van het Amerikaanse kapitaal en daardoor veranderde de structuur van het maatschappelijke leven.

De eens strijdbare vakorganisaties, die al sedert de eerste wereldoorlog een reactionnaire koers hadden gevolgd en zich aan de veranderde situatie hadden aangepast, lieten zich enerzijds in het regerings-apparaat inschakelen, waardoor zij zich aan de zijde van het Amerikaanse blok plaatsten, terwijl anderzijds de „bevrijding“ opgekomen nieuwe vakorganisatie zich door de C.P.N. op sleeptouw liet nemen.

Amerika aan de ene kant, Rusland aan de andere trachten deze arbeiders organisaties aan zich te binden, om op deze wijze hun politiek door te zetten die uitloopt op de onvermijdelijk komende botsing.

Daartussen staat de arbeider, nog georganiseerd in zijn vakbond, niet beseffend dat hij misbruikt wordt voor doeleinden die hem alleen maar dieper in de ellende zullen storten.

Direct na de bevrijding begon de strijd

tegen het in de oorlog gehavende, maar zich herstellende kapitalisme.

In die botsing deed de arbeider de ervaring op, dat hij niet meer alleen tegen zijn patroon vocht (staakte) maar regelrecht tegen de Staat.

De UNIE-bonden, die de regeringsverantwoordelijkheid aanvaardden, stelden zich tegenover de strijdende arbeiders.

De E.V.C. brengt de stakingen in de politieke sfeer van de aan Rusland geketende C.P.N.

In deze moeilijke fase staat de stakende arbeider en ziet zijn verzet gesmoord worden in het politieke spel der wereld-machten.

Zo is het ook nu weer gesteld met de havenarbeiders. Zes weken duurt nu al de Amsterdamse havenstaking zonder dat het gros der vaste havenarbeiders meedoet. Het gegeven stakingsparool had bij hun geen uitwerking. De stakende arbeiders zijn ontevreden, omdat de actie beperkt blijft tot de losse arbeiders, waardoor de staking minder perspectief heeft.

Twee keer probeerde de E.V.C., door openbare vergaderingen de havenarbeiders van Rotterdam in het conflict te betrekken, echter zonder resultaat. Zomin als de vaste havenarbeiders in Amsterdam het stakingsparool van de E.V.C. volgden zomin hebben de Rotterdamse havenarbeiders dit gedaan. En toch staan de Rotterdamse havenarbeiders veel sympathieker tegenover de Amsterdamse strijd, dan de vaste Amsterdamse havenarbeiders, die al de naam hebben van „permanente piepers“. Uitzonderingen natuurlijk daargelaten.

De tijd dat de arbeiders op het parool van de een of andere vakbond in staking gaan is voorbij. Zeker als het gaat om eisen die buiten het C.A.O. liggen.

Zelfs een poging die het O.V.B. van Rotterdam uit ondernam, om met de stakende Amsterdamse havenarbeiders in contact te komen leed schipbreuk door de „welwillende“ medewerking van enige E.V.C. bestuurders, die angst hadden, dat de havenarbeiders tot zelfoptreden zouden komen, buiten het bestuur om. Hier werd dus een mogelijkheid geopend, om het contact met Rotterdam een concrete inhoud te geven, hetgeen zeker de strijd ten goede zou zijn gekomen. Van de zijde der E.V.C. werd gecommandeerd, dat de O.V.B. zich had te wenden tot de E.V.C. Rotterdam, met de sollijsten moest werken en het stakingsparool van de E.V.C. had uit te voeren.

Hier hebben we een voorbeeld van een manoeuvre van de vakorganisatie, die daarmee de strijd van de arbeiders langs die weg onmogelijk maakt en de in hun organisatie heersende tegenstellingen uitvecht ten koste van de stakende arbeiders.

De Amsterdamse havenarbeiders, die bij deze bespreking, waar het contact gelegd zou worden, aanwezig waren, zullen hebben begrepen, dat op deze wijze de strijd niet gediend maar veeleer gewurgd wordt. Met deze poging is het contact met de Rotterdamse havenarbeiders dus niet tot stand gekomen en toch gaat de strijd door en zullen de aanslagen op ons levenspeel steeds harder aankomen.

Die strijd wordt echter destemeeer noodzakelijk. Gezamenlijk op een brede grondslag, hoe of wij ook georganiseerd zijn. Dat is nodig. Als het niet gaat op de wijze zoals boven aangegeven, moeten andere vormen gekozen worden, vormen waarmede wij als arbeiders het zelf in de hand hebben hoe en op welke wijze wij het contact kunnen leggen met andere

groepen van arbeiders en zo uiteindelijk met de gehele arbeidersklasse.

Welke weg blijft de havenarbeiders in dat geval over? Want het contact moet tot stand komen, niet alleen met Rotterdam maar met alle havens van Nederland en zo mogelijk daar buiten. Dat contact kan alleen ontstaan als de arbeiders, los van hun organisaties, zelf de verbinding gaan leggen, door zich direct te wenden tot hun maats uit de andere havens. Wij hebben elkaar als arbeiders geen verwijten te doen en de een heeft de andere niet te commanderen hoe het moet. De te volgen weg zal de uitkomst van ons gemeenschappelijke overleg wel uitmaken. Daaruit zal blijken, op welke wijze wij in de strijd een sterke factor kunnen zijn tegen het kapitalisme. Natuurlijk zullen de bonden zeggen, dat dit geen organisatie is, terwijl daaruit juist de organisatie voortkomt, die de arbeidersklasse behoeft, wil zij tot grotere krachtsontplooiing komen.

Waar de strijd nu onder leiding staat van de E.V.C. zien we, de ene moegestreden groep weer aan het werk gaan, terwijl de andere groep in staking blijft of gaat. We zien, dat de stakers worden bezig gehouden met cabaret-voorstellingen terwijl zij tot taak zouden hebben om gezamenlijk de strijdlijn uit te stippelen in één verband. Daardoor zouden mogelijkheden geopend worden om het contact met de nog werkende maats tot stand te brengen.

Maar de alles beslissende factor is, dat de werkers zelf de leiding van de acties in handen nemen en houden, zonder in-menging van welke vakbond of partij ook. Arbeiders, dat is onze weg. Zonder deze weg gaan wij ten onder.

De wet op de leesbibliotheken

Er is een wetsontwerp in voorbereiding, dat de bedoeling heeft toezicht te gaan uitoefenen op de openbare leesbibliotheken. Dit zou dan gebreken door Burgemeester en Wethouders. Direct valt hierbij op, aan welk een locale ambtelijke willekeur het lezend publiek dan wordt overgeleverd. De lezers, die er het meest bij betrokken zijn, zijn zij, die geen geld hebben om zelf regelmatig boeken aan te schaffen. Zij zijn dus niet in staat om een bibliotheek te vormen, naar elgen smaak en behoefte. De arbeiders zijn voornamelijk aangewezen op wat de leesbibliotheken hun te bieden hebben. Natuurlijk zijn ze daarbij afhankelijk van de smaak en de ingesteldheid van de bibliotheekhouder, maar die houdt op zijn beurt toch ook weer rekening met de vraag van zijn publiek. Onder hen zijn ook genoeg vooruitstrevenden, die zullen trachten door middel van hun bibliotheek het boek te brengen, waar de arbeider werkelijk iets aan heeft.

Nu is het zo gesteld met de bibliotheek-lectuur, dat de detective- en sentimentele liefdesromans, al of niet gebonden aan Wild West, de boventoon voeren. Maar toch, zijn er in vele bibliotheken daarnaast ook boeken te vinden — die een kijk geven op de maatschappij waarin we leven en een beeld van de strijd der arbeiders voor een betere samenleving. Ook de boeken met een felle aanklacht tegen de maatschappelijke misstanden, zoals die bestaan op sexueel gebied, anti-godsdiensstige boeken, en anti-oorlogslectuur.

Als we ons nu gaan afvragen, welke

lectuur geweerd zal worden in de toekomst dan hoeven we ons niet lang te bedenken. Die detectiveromans, de stroperige verhalen van het arme meisje, dat met de graat trouwt, of de typiste, die met haar schat-ryke baas trouwt, zijn niet zo onschuldig als ze wel lijken. Immers, zij brengen ons in de gedachtesfeer van deze burgerlijke maatschappij. De maatschappij, waar het bezit beschermd moet worden, waar geld de poort opent naar geluk en aanzien en — de grote leugen! — waar ieder braaf en eerlijk mens de kans heeft om tot de aanzienlijken te gaan behoren.

Dit soort boeken is niet in strijd met de openbare orde of goede zeden. Van deze kunnen nog honderduizenden gedrukt worden en onder de mensen gebracht. Ook die boeken, waarin we aangemaand worden in de vreeze des Heren te leven en die, waarin alle dappere jongens als helden sterven, zullen niet op het verdomijstje komen te staan. Maar die anderen!

Het wetsontwerp zou gericht zijn tegen pornografische lectuur. We weten, wat in de bekrompen, verziekte geesten van veler klerikalen daaronder verstaan wordt. Denken we maar aan het onwaardige gedoe op onze stranden, waar we getwongen worden in prachtig zomerweer in befauwde kleed-ten te lopen en de verboden tegen „gemengd zwemmen“. Niet alleen in het Katholieke Zuiden wordt iedere zomer slag geleverd

tegen de natuurlijke onbevangenheid van gezonde mensen, maar ook in de gemeenten, waar de gereformeerden de boventoon voeren, slaat het „vrije“ Nederland een erbarmelijke figuur.

Deze mensen zullen de lectuur voor de arbeiders uitzoeken, ze zullen uitmaken, wat pornografisch is. Het komt er dan op neer, dat die boeken, die een gezonde voorlichting op sexueel gebied geven, of sexuele problemen deskundig en openhartig bespreken, verboden zullen worden voor de bibliotheken. En dat het met boeken, die de vraagstukken „de godsdiensstige betreffende, niet behandelen, zoals de plaatselijke notabelen het wenssen, evenzo zal gaan, is te begrijpen.

We leven echter in een tijd, dat de politieke tegenstellingen geheel het leven en denken van de mensen gaan beheersen en scherpere vormen gaan aannemen. Het „communisme“ moet bestreden worden. Het bovengenoemd wetje geeft de mogelijkheid om al die boeken, die de mensen doen twijfelen aan de heerlijkheid van de kapitalistische „orde“, als communistisch te bestempelen en naar de brandstapel te verwijzen. Nee, de sensatie van echte brandstapels beleven we nog niet, maar we zijn al aardig op weg. We hebben een overwegend katholieke en klerikale regering. Reeds nu te lopen en de verboden tegen „gemengd zwemmen“. Niet alleen in het Katholieke Zuiden wordt iedere zomer slag geleverd

tholieke lezers, waarbij nog onderscheid gemaakt wordt tussen de „ontwikkelde en onontwikkelde“ lezer. Als we dan bij de filmrecessies in het Volksdagblad eveneens een commentaar aantreffen, welke films de katholieken wel en niet mogen gaan zien, alweer met het bovengenoemde onderscheid, dan krijgen we een voorproefje van wat ons te wachten staat als dit wetsontwerp aangevaard wordt.

In Nederland is het dus, de kerk, die de rol van dictator overneemt, en de geest van de mens wil beheersen en in haar keurslijf wringen. In Duitsland was het Hitler, in Rusland Stalin, zij allen dieteren in werkelijkheid in het belang van de heersende klasse in wier dienst zij staan.

Ook in Amerika, waar schijnbaar de persvrijheid niet wordt aangetast, gaat het meer en meer de weg op van het weren van communistische lectuur. Dat communisme een heel rekbaar begrip is, blijkt wel uit de activiteit van het „Comité voor on-Amerikaanse activiteiten“ dat zelfs filmacteurs als Adolphe Menjou aanslaat, en op deportatie van Chaplin aandringt, om zijn anti-oorlogsfilm, die met Moskou geen cent te maken had.

Zo wordt op de gehele wereld de geest gevormd om zich in te schakelen in de machtspolitiek van de groten. Dit in schijn zo onschuldig wetsontwerpje is dus wel degelijk van zeer grote betekenis. Stuk voor stuk worden ons, democratische vrijheden ontnomen en dit alles in naam van de democratie.

VERGELIJK EENS

„De Waarheid“ van 17 Februari publiceert verschillende aanhalingen uit artikelen, die in dit blad verschenen zijn, om uit te doen komen, hoe zij altijd aan de zijde der strijdende arbeiders stond. Bijvoorbeeld:

Acties der arbeiders. Begin April 1946 breekt de grote zeeliedenstaking uit. „De Waarheid“ schrijft op 15 April:

„...de zeelieden begrijpen, dat zij de juiste methode hebben toegepast om de aanval op hun bestaan af te slaan, een aanval die, als hij succes heeft, weldra door andere gevolgd zou worden en de zeelieden binnenkort weer evenals voor de oorlog tot de slechts betaalde arbeiders van Nederland zou maken...“ enz.

Op het Congres van de E.V.C. begin 1947, verklaarde het Rotterdamse lid Van Os:

„Gedurende de havenstaking te Rotterdam werden wij (van Os en Blok-sij) op het bureau van de C.P. groepen, waar men ons vroeg of wij als leiders in die staking, daar geen einde aan konden maken.“

Over de bijzondere gevallen

Hieronder brengen wij het eerste deel van een artikel, dat verschenen is in het Belgische blad „L'Internationalisme" van Juni 1948. We brengen dit artikel, niet omdat we het er geheel mee eens zouden zijn, maar omdat het een zeer belangrijk probleem behandelt en het standpunt, dat in een bepaald deel van de revolutionaire arbeidersbeweging wordt ingenomen, zeer duidelijk weergeeft. We zullen later, wanneer dit artikel in zijn geheel is verschenen, ons eigen standpunt ten opzichte van dit probleem uiteenzetten.

„De geestelijke verwarring waarin het proletariaat zich bevindt, komt sterk tot uitdrukking in wat men zou kunnen noemen „de bijzondere gevallen". Strijders, die in de regel verklaren vijanden te zijn van klassensamenwerking, die in het algemeen de politiek van ondersteuning van het ene blok tegen het andere op het wereldschaakbord veroordelen en zich geen illusies maken over de imperialistische aard van de laatste oorlog, evenals van de oorlog die zal volgen, die zich internationalisten noemen en evengoed Amerika als Rusland in hun imperialistische bedoelingen van wereldoverheersing signaleren, vergeten hun mooie redenering zodra zij gedwongen zijn die politiek toe te passen op concrete toestanden.

Zolang er sprake is van algemeenheden, nog enigszins verwijderd, en bovenal wanneer het gaat om een stellingnemen, dat niet rechtstreeks hun onmiddellijke praktische activiteit raakt, kunnen deze strijders en groepen anderen doen geloven en zichzelf de illusie geven, dat zij een klassenpositie van het proletariaat tot uitdrukking brengen. Doch zodra een concrete toestand ontstaat, waarin men zijn algemene opvattingen in praktijk moet brengen, verandert alles en verschijnen deze groepen en strijders in een nieuw licht, geheel verschillend van wat zij verkondigden en meenden te zijn. Per slot zijn zij revolutionairen en internationalisten wanneer hun ware activiteit er niet mede gemoed is, en zodra het gaat om reële activiteit houden zij op revolutionairen en internationalisten te zijn.

Maar het zou te eenvoudig en bijgevolg misleidend zijn deze scheiding tussen hun woorden en daden te willen verklaren uit gebrek aan ernst, door bewust bedrog. In waarheid is hun ernst niet in het geding, evenmin als het feit, dat zij de dupe van zichzelf zijn. De overgang tussen wat zij menen te zijn en wat zij in wezen zijn, tussen hun mondelinge internationalistische verklaringen en hun werkelijk nationalisticke praktijk wordt tot stand gebracht onder begunstiging van de theorie van „het bijzondere geval".

Als internationalist is men stellig tegen de imperialistische oorlog in het algemeen, maar het bestaan van het fascisme in Duitsland werd een „bijzonder geval", dat maakte dat men deel nam aan de oorlog tegen Duitsland.

Men is tegen het idee „Natie" en tegen zijn eigen bourgeoisie, maar de vreemde bezetting is een bijzonder geval, dat de gemeenschappelijke strijd met zijn bourgeoisie voor de „Nationale bevrijding" rechtvaardigt en eist. Zo alleen kan men begrijpen, dat een groot aantal overigens oprechte strijders zich hebben laten meeslepen tot deelneming aan de oorlog, onder de ruwste vormen van de verschillende organisaties en werkzaamheden van het verzet.

De politieke zaakwaarnemers van het kapitalisme, zich stotend aan onoplosbare problemen, omdat zij het bestaan van alternatieven (gedwongen keus uit twee dingen) aannamen, zich gewonnen gevend aan de alternatieven, waaruit een waarlijk revolutionaire klasse-oplossing niet te voorschijn kon treden (dat wil zeggen door een nieuwe historische koers in te slaan) heb-

ben de toestand van verwarring onder de strijdende arbeiders uitstekend weten uit te buiten.

De politiek van het kleinste kwaad, waaronder ook dat van het bijzondere geval behoort, wordt gevormd door begrippen wier waarden slechts gangbaar zijn, op een kapitalistisch plan en die in zich besloten houden de ontkenning van de klassenstrijd; de ontkenning van de historische tegenstelling tussen de klassen. Men kan geen klasse-oriëntering betrachten, noch handhaven, op een plan dat juist het uitwissen van klassengrenzen en klassenstrijd najaagt. Indien het proletariaat en een groot deel van zijn strijdende leden zich op sleptouw hebben laten nemen door het kapitalisme, komt dat niet doordat zij een bloc hun socialistisch geloof hebben afgezworen, maar omdat zij momenteel gemedend hebben, dat toevallige oplossingen toelaatbaar waren in een tijdperk dat historische oplossingen eist.

Een berg doet ons niet vallen. Men struikelt slechts over kleine stenen. Het kapitalisme spant zich in, om in groeiend aantal deze kleine stenen te zaaien onder de voeten van het proletariaat. De weg van het klassebewustzijn van het proletariaat is ruim voorzien van die hindernissen, die „bijzonder geval" heten.

In Griekenland woedt de moord. Sedert de „bevrijding" wordt de imperialistische oorlog voortgezet onder andere vormen en andere namen. De officiële regering van Athene „reactionair-fascistisch" aan de ene zijde, de dissidente regering van Markos „republikeins en volks" aan de andere zijde, voeren een oorlog voor rekening van de Engels-Amerikaanse en de Russische imperialisten, waarin dagelijks honderden Griekse proletariërs zich laten vermoorden. Zeer onlangs heeft de officiële regering (dit artikel werd gepubliceerd in Juni 1948

Een nieuwe aanval

In welke omstandigheden de Nederlandse arbeidersklasse verkeert, is algemeen bekend. Dat de armoede hoogtij viert weten we allemaal. Moest voorheen de man in hoofdzaak voorzien in het levensonderhoud van z'n gezin, vandaag zijn het veelal man en vrouw, die allebei moeten werken om het hoofd boven water te kunnen houden, om het hoogstnodige voor zich en het gezin te kunnen kopen. Het zijn heus niet zo weinig vrouwen die, gedwongen door de behoeftige omstandigheden waarin ze verkeren, zich genoodzaakt zien aan het productieproces deel te nemen. Dat dit door ondernemers en overheid wordt aangemoedigd, behoeft geen betoog. Op deze wijze verdubbelen ze hun uitbuitingsmogelijkheden. Over de heiligheid van het gezin wordt dan niet meer gepraat.

Natuurlijk wil men wel aan sommige moeilijkheden van de werkende vrouw tegemoet komen, vooral als men door zo'n tegemoetkoming, de uitbuiting voor een bepaalde groep werkers weer vergroten kan. En dat middel bij ufnemendheid is de nieuwe winkelsluitingswet, die in voorbereiding is. Een wet, die de werkende vrouw in de gelegenheid moet stellen om na de beëindiging van haar dagtaak, haar zuur verdiend loontje om te zetten in levensbehoeften. Zo zie je maar, hoe goed ze het menen met die werkende vrouwen. Daarbij snijdt het mes van twee kanten. Enerzijds vergroot men de mogelijkheid om te werken voor de vrouwen, anderzijds wordt de werkwijk van het winkeelpersoneel van 50 op 57 uur gebracht. Over

Red.) zich de weelde veroorloofd van massaterechstellingen van politieke gijzelaars. Blijkbaar om te bewijzen, dat bloedige bacchanaliën niet het uitsluitend voorrecht zijn, van Hitler-regiems, en dat de democratieën het evengoed kunnen (wel te verstaan, met hun middelen).

Op het beschaamde zwijgen van de Engelse en Amerikaanse regeringen en hun socialistische handlangers, antwoordt het spektakel van het Russische blok en de stalinisten. Dat alles is zeer natuurlijk. Maar de verwarde groepen van R.D.R., de Trotskisten e.a. nemen deel aan deze campagne. Niet in staat te begrijpen, dat wij in deze verachtelijke moordpartij een episode van de oorlog beleven, die aan weerskanten in bloed uitdrukking geeft aan de leefwijze van het decadente kapitalisme, roepen zij de arbeiders op om de officiële regering te bestrijden, door de partisaanmacht te steunen en zich achter deze te plaatsen.

Voor deze groepen eist datgene wat zich in Griekenland afspeelt, het koste wat het wil, een onmiddellijke praktische oplossing. Zij hebben slechts verachting voor die „kamergeleerden" en „zuivere" revolutionairen, die niet geloven aan mogelijke oplossingen voor de Griekse arbeiders buiten het historische plan van de strijd voor de socialistische revolutie op wereldschaal. Voor deze groepen, die zich realisten noemen, is een dergelijke stellingname misschien een juiste algemene verklaring, maar deze kan ze niet bevredigen. Hun behoefte aan ogenblikkelijke geneesmiddelen, is een gevolg van hun waardering der Griekse situatie als „bijzonder geval", dat een praktisch gedrag eist overeenkomend met de bijzonderheid. Dus voor Griekenland: verbond van het proletariaat met het Russische imperialistische blok en tegen het Amerikaanse blok.

(Wordt vervolgd).

een herziening van hun arbeidsloon wordt niet gepraat. De rijksbemiddelaars hebben het te druk met onrustige en stakende werkers en werksters. Die moeten ook steeds met een kluitje in 't riet gestuurd worden. De vakbonden helpen de overheid om sociale onrust de kop in te drukken. De arbeiders hebben dus de ondernemers, vakbonden en overheid tegenover zich. Onze kracht daartegen is de arbeiderssolidariteit. Laten we hopen dat de arbeidersklasse gebruik van weet te maken om z'n rechten te verdedigen. Om aanvallen, die morgen een andere werkersgroep kan treffen, het hoofd te kunnen bieden.

„Spartacus op de Vesuvius"

Heeft u al wat bijgedragen?

Onze maandelijke verantwoordingen geven duidelijk te kennen, hoeveel trouwe vrienden ons blad heeft.

Maar, lezer, heeft u ook al eens wat bijgedragen? U wilt toch niet bij de Spartacus-vriendenkring ontbreken?

Elke gift, hoe klein — of groot — ook is welkom; als extra'tje op uw abonnementsgeld of de postrekening van Uitgeverij „De Vlam", nummer 168797, Amsterdam Zuid 2;

Of per postwissel aan Jac. Rijkman, Stortenbekerstraat 7, Den Haag.

5 MAART 1949

PRIJS 12 CENT

9e Jaargang No 10

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS"

Redacteur
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Int. Instituut
Soc. Geschiedenis
Amsterdam

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Ab. p. kw. f 1.50 bij vooruitbet. Uitg.
„De Vlam", postgiro 168797 te A'dam

Een revolutionnair tijdperk

„Maar de techniek staat niet stil. Zij is in langzame of snelle ontwikkeling en beweging; de productiekrachten worden groter, de productiewijze anders. En als de productiewijze anders wordt, moeten noodzakelijk ook de verhoudingen, waarin de mensen in het arbeidsproces tot elkaar staan, veranderen."

(Herman Gorter, in: Het Historisch materialisme.)

De hierboven afgedrukte gedachte werd en wordt in de socialistische arbeidersbeweging vooral gebruikt ter verklaring van de klassenstrijd en de verscherping van de klassentegenstellingen. In dit verband is zij nog steeds de enig bruikbare methode. Zij is echter evenzeer van toepassing bij het verklaren van de verhoudingen van de staten en machten tot elkaar. Wie de oorlogen en imperialistische tegenstellingen van heden wil verklaren, moet met de aangeduide ontwikkeling buitengewoon rekening houden. De ontwikkeling van de techniek is eens oorzaak geweest van het ontstaan van de kapitalistische staten en van het groeien van kapitalistische staten uit feodale. De toenmalige hoogte der technische ontwikkeling was er oorzaak van, dat deze staten van een betrekkelijk beperkte, vaak op nationaliteiten gebaseerde, omvang waren. En al woedde in elke staat de strijd der klassen, toch was de staat naar buiten een eenheid. De uitspraak van Troelstra, zelfs nog bij het uitbreken van de eerste wereldoorlog gedaan, „de nationale eenheid overheerst de nationale geschillen", is dan ook typisch burgerlijk. De heersende denkbeelden van de heersende burgerlijke klasse in de nationale staat konden moeilijk anders zijn, dan zo.

Niet alleen de denkbeelden sloten dus aan op de maatschappelijke verhoudingen, ook de gehele staatsorganisatie was daarop gebaseerd. Het buitenland, hoezeer men er ook verdragen en allianties mede aanging, was feitelijk voortdurend vijand (concurrent). Daar, waar de bourgeoisie werkelijk tot heersende klasse was gewor-

den, had zij dan ook de beslissing over vragen van verdragen en oorlogen aan zich getrokken. Dat wil zeggen, dat over zulke aangelegenheden het parlement te beslissen had. Men zag daarin een eis van democratie. In feite was die ideologische motivering uitvloeisel van de reeds aangegeven maatschappelijke verhoudingen.

Reeds de eerste en tweede wereldoorlog brachten duidelijk aan het licht, dat de autonome (zichzelf besturende) staten feitelijk niet meer beantwoorden aan de technische ontwikkeling. Vooral de laatste vijftien jaren van oorlog en „vrede" worstelden de nationale heersende klassen voortdurend met de tegenstelling tussen de economische en politieke noodzaak van grote machtsgebieden en de vooral in Europa historisch gegroeide nationale staten. Dit historisch geworden moge dan in dit tijdvak, vergeleken bij de technische ontwikkeling en de enkele bestaande economische machten (de U.S.A. en de U.S.S.R.) hopeloos ten achteren blijven en tekort schieten, het is voor de heersende klassen in die „kleine" staten niet zo eenvoudig dat te beëindigen. Eigen nationale belangen zijn zozeer ingesteld in sociaal en economisch opzicht op eigen staatkundige organisatie, dat overgang tot blokvorming op velerlei moeilijkheden stuit.

Ook deze worsteling tussen oude en nieuwe maatschappelijke verhoudingen, hier dus in het bijzonder staatkundige verhoudingen, mogen wij zonder ze van alle zijden te hebben bekeken, daarom wel aanduiden als van revolutionerende aard. Ook in dit opzicht leven wij in een revolutionnair tijdvak. En..... revolutionnaire tijdperken geven naast geweldige innerlijke beroeringen en spanningen tussen staten onderling, en klassen onderling (spanningen die voor de arbeidersklasse hoogtepunten van klasseactiviteit met zich brengen) veel gevaren, ellende en leed. Het is niet mogelijk zich daaraan te onttrekken. Bezien wij dit van het standpunt der uitgebuite klassen, waaronder wij zowel de eigenlijke proletarische klasse, als de in verzet komende uitgebuite gekleurde volken verstaan, dan is het hun zaak in die worsteling om nieuwe maatschappe-

lijke verhoudingen, eigen, juiste plaats te vinden, ook en vooral omdat zij alleen de oplossing kunnen brengen, door machtsverovering en de opbouw van het socialisme.

Ondertussen gaat de strijd der kapitaal-machten voort en de kleine staten hebben geen andere mogelijkheid, dan te pogen toch tot de aangeduide blokvorming te komen. Hun zwakte, de moeilijkheden dit doel te bereiken, de dreigingen tussen de beide grote wereldmachten, die elk streven naar de uitsluitende wereldheerschappij, maken het echter onvermijdelijk, dat zij zich individueel of „en bloc" voegen aan de kant van één van de beide groten. Het is duidelijk, dat er voor de oude heersende klassen van die „kleine" landen niets aanklokkelijks kan steken in een aansluiting bij Rusland. Zijn staatskapitalistisch systeem moge voor de arbeidersklasse geen mindere slavernij brengen, voor de bourgeoisie is het duidelijk, dat het voor haar slechts betekent, dat haar productiemiddelen door de almachtige staat worden ont-eigend. Zij oriënteert zich dus uit de aard van de zaak min of meer op Amerika. Zij doet dit zelfs in landen, die onder de onmiddellijke bedreiging van Rusland staan. Er is immers geen andere keus dan onderwerping aan het Amerikaanse kapitaal met behoud van een deel van eigen klassenpositie, of de totale ontgening door Rusland. In wezen is iedere blokvorming nu, anti-russisch en dus min of meer pro-amerikaans.

In snel tempo worden de krachten gemobiliseerd aan beide fronten. Strategische overwegingen worden daarbij echter zeer ernstig in overweging genomen. Gaan wij ditmaal het streven naar economische Unies voorbij, ter beperking van deze beschouwing. Spreken we dus niet over de Benelux, de West-Europese Economische Unie, enz. De laatste maanden maakten wij kennis met de eerste pogingen tot blokvorming van de landen in het Verré en Nabije Oosten. Zij hielden verband met de gebeurtenissen in Indonesië. Ook daarover, hoe belangrijk overigens, en hoezeer daarin ook de hand van Amerika valt te onderkennen, zullen wij het ditmaal niet hebben. We willen ons uitsluitend bepalen tot de militaire zijde van de West-Europese Unie, het mislukte Scandinavische Militair Verbond, de ge-